

Regeert de angst?

Iris de Ronde

Ik houd van mijn werk, maar al vanaf het prille begin merk ik dat de juridische kant van het natuurbeheer niet mijn hart heeft. Dat komt door de starheid in het geheel, precies zoals de natuur buiten niet is. De natuur is namelijk altijd in ontwikkeling, op weg van hier naar daar, en ergens in dat proces nemen we haar waar. Maar sinds de invoering van de PAS-wetgeving loop ik het liefst met een grote boog om alles heen wat met die juridische kant van het natuurbeheer te maken heeft, want voor mijn gevoel gaat het niet over natuur. Tegen deze achtergrond sloot ik afgelopen zomer aan bij een PAS-veldbezoek, ambtshalve, toch enigszins in de hoop positief verrast te worden.

Op het gevaar af dat ik nu over ga komen als Statler of Waldorf, de twee moppende mannetjes op het balkon bij de Muppetshow, moet me toch iets van het hart, want ik vond het tenenkrommend. Ik had een dag verwacht met inhoud: beheerders die bij elkaar komen en een discussie voeren over de huidige kwaliteit van de natuur en hoe die eventueel te verbeteren zou zijn. Of het aanschouwen van effecten van beheersingrepen. Maar het ging vooral over interpreteren van de wet- en regelgeving, over het ontlopen van boetes die PAS-controleurs opleggen en het zorgdragen dat zaken niet op de habitatkaart komen, soms letterlijk door ingrijpen. De angst regeert.

De dag begon met een definitiekwestie, tenminste dat dacht ik toen er een discussie ontstond waarom het fraaie *Betulo-Quercetum* waar we in stonden niet zou kwalificeren voor Natura 2000. Aangezien ik mede-auteur ben van dit vegetatietype in de recent gepubliceerde Stratiotesuitgave *Revisie Vegetatie van Nederland*, had ik een duidelijk beeld bij de begrenzingen van dit type. Het bleek echter dat niet de begrenzingen of de kwaliteit van dit vegetatietype ter discussie stond, maar of het wel als "Oud eikenbos" zou kwalificeren, omdat er een dennenscherm boven stond. Maar er was hoop, want door eenvoudig ingrijpen - het uitkappen van de dennen - kon de begroeiing gemakkelijk worden omgevormd, zodat het wel kwalificeerde. De ecologische meerwaarde in de huidige vorm, zoals een aangeschoven expert uitgebreid vertelde, kreeg nauwelijks aandacht. Geen inhoudelijke discussie over natuurkwaliteit of het verhogen van de ecologische waarden, want dit was de plek voor compensatie! Blijkbaar was niet de natuurwaarde langer leidend in het beheer, maar de definitie van habitattypen die door het ministerie van EZ wordt gegeven.

Op plekken met problemen ontsponnen nauwelijks discussies over de oorzaak, maar werd vooral gedebatteerd over de vraag hoe het desbetreffende habitatype op deze specifieke plek in stand gehouden zou moeten worden. Wat je er voor terug zou kunnen krijgen, of dit ecologisch gezien ook zeer waardevol zou kun-

nen zijn, of je de begroeiing op een andere plek (gemakkelijk) terug zou kunnen krijgen, het leek allemaal niet essentieel. Hier staat het op kaart, dus we hebben de verplichting het hier zo te houden, anders volgt een boete! Deze manier van het vastleggen van de natuur op kaart, deze starheid, kan in het natuurbeheer meer kwaad doen dan goed. Het ontnemen van de mogelijkheid tot aanpassing past gewoon niet bij de natuur, waar ongedwongenheid het wezen van is.

Dit ging zo weinig over natuur, zo weinig over kwaliteit, zo weinig over het functioneren van systemen, dat ik afhaakte. Ergens hoorde ik mijzelf nog een keer uitroepen: "*Maar zo willen wij als natuurbeheerders toch ons werk niet doen?*" De reactie was helaas weinig hoopgevend: "*Dit is wel de realiteit waar we mee te maken hebben.*" Ik hoop van harte dat dit PAS-veldbezoek niet symbool staat voor andere veldbezoeken, maar ben er niet gerust op. Als de angst voor de wetgeving gaat regeren boven de visie van de beheerder of de terreinbeherende organisatie, dan is de natuur reddeloos verloren. Als natuurbeheerders al niet voor de natuur opkomen, wie dan wel?

Ik heb een korte oproep aan natuurbeheerders in Nederland: Sta voor je werk als natuurbeheerder! Ontwikkel visie voor je terrein en verkoop dat, vecht voor kwaliteit, in plaats van lijdzaam ten onder te gaan aan de wet- en regelgeving! Laat niet de angst, maar de visie regeren!